

Sint-Oedenrode leeft en werkt met water

Helden van Kien, 29 november 2016

Opening

Na een korte toelichting op het programma van dagvoorzitter Peter Prins heet wethouder Jan van Burgsteden iedereen hartelijk welkom. Omdat Jan Kerkhof (voorzitter Initiatiefgroep Mozaïek Dommelvallei) is verhinderd, geeft Jan van Burgsteden een toelichting op de aanleiding voor de bijeenkomst.

In maart 2015 heeft de gemeente Sint-Oedenrode met een 20-tal partners (gemeenten, waterschappen, maatschappelijke organisaties en onderwijs/kennisinstellingen) een convenant ondertekend onder de vlag van Mozaïek Dommelvallei. De aanpak voor Mozaïek Dommelvallei heeft twee belangrijke kenmerken:

- Meer aandacht voor de rol en betekenis van water bij ruimtelijke plannen.
- Werken van onderaf, op basis van initiatieven van burgers, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Die aanpak heeft geleid tot een Uitvoeringsprogramma met ruim 20 projecten in de Dommelvallei van Eindhoven tot aan 's-Hertogenbosch. De Rooise projecten die vanavond centraal staan maken deel uit van dat Uitvoeringsprogramma. De aanpak voor Mozaïek Dommelvallei wordt verder toegelicht aan de hand van een kort filmpje dat is opgenomen door Floris Alkemade, één van de initiatiefnemers van Mozaïek Dommelvallei (zie ook www.dommelmozaiek.nl).

Daarna neemt Stan Elings het stokje over met een presentatie over de betekenis van water en groen voor Sint-Oedenrode en de vier Rooise projecten (Zuidelijke Bypass, Landschapspark de Neul, t Laar en Streekpark Kienehoef). De presentatie is inmiddels beschikbaar via www.dommelmozaiek.nl.

Kort samengevat is op basis van overzichtskarten eenvoudig te zien dat Sint-Oedenrode al eeuwen lang leeft en werkt met water voor de landbouw, natuur en recreatie. De klimaatverandering maakt het noodzakelijk te kijken naar hoogwaterbescherming én het veilig stellen van voldoende zoet water in droge periodes. Want naast vernatting is verdroging voor de toekomst een belangrijk aandachtspunt.

Na de algemene introductie volgen vier korte pitches, waarmee de discussieleiders de mensen naar hun tafel proberen te lokken. Dit zijn: Rob Jansen (Streekpark Kienehoef), Jan van Burgsteden (t Laar), Clemens Kerstholt (Zuidelijke Bypass) en Stan Elings (De Neul). De pitches laten zien dat leven en werken met water niet alleen belangrijk is maar ook leuk en inspirerend kan zijn.

Streekpark Kienehoef

Op oude kaarten zijn de vijvers al te herkennen als lage natte plek. Met de realisatie van de Helden van Kien heeft recreatieve functie van het gebied een impuls gekregen.

De stichting Streekpark Kienehoef wil het gebied in samenhang met de sportvelden, de camping, de zwemplas en Hoeve arbeidslust verder ontwikkelen. Dit via een combinatie van water, natuur en recreatie en door gebruik te maken van de cultuurhistorie van het gebied.

Voor de korte termijn ligt het accent op:

- Waterspeelvoorzieningen in de bestaande vijvers.
- De waterverbinding via de camping met de zwemplas, zodat ook de oude roeibootjes weer echt gebruikt kunnen worden.
- Afkoppeling van het hemelwater van de wijk Kienehoef en dit gebruiken voor verbetering van de waterkwaliteit van de vijvers.
- Een zichtbare landschappelijke/water/recreatieve verbinding met Landschapspark de Neul en het centrum van Sint-Oedenrode.
- Het opknappen van de kinderboerderij en inpassing van kunst in het park.

In de groepsdiscussie na de pauze is onder andere gesproken over de padenstructuur rondom de kinderboerderij. De nieuwe waterverbinding tussen de noordelijke en zuidelijke vijver biedt mogelijkheden om de padenstructuur opnieuw te bezien.

Qua projectorganisatie is benadrukt dat de betrokken partijen zoals waterschap de Dommel en gemeente Sint-Oedenrode invulling dienen te blijven geven aan hun wettelijke taken. De samenwerking biedt echter de mogelijkheid om inzet en budgetten te bundelen, waardoor projecten beter kunnen worden uitgevoerd.

Er is aandacht gevraagd voor onderzoek naar de buffering en hergebruik van het water in het gebied. Vooral in de zomer zijn er locaties zoals groenvoorzieningen in de wijk of bij de sportvelden die met behulp van het gebufferde water zouden kunnen worden geïrrigeerd. Het idee om het water weer meer visueel zichtbaar te maken (in plaats van ondergrondse afvoerleidingen) spreekt aan.

Er zijn vragen gesteld over de verplaatsing van de voetbalvelden vanuit de Neul: Dit is één onderdeel van de uitwerking voor de Neul. Ook zonder de verplaatsing zijn al aanpassingen aan de inrichting van de Neul mogelijk.

Besproken is dat er behoefte is aan concrete historische informatie vanuit de bewoners op welke plaatsen zij bepaalde vormen van wateroverlast (in de vorm van tekorten of overschotten) hebben ervaren. Deze informatie kan het beeld van de huidige situatie aanscherpen. Besproken is dat het waterschap peilbuizen in de woonwijk heeft geplaatst om meer inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de grondwaterstand. De bewoners zijn nieuwsgierig naar de resultaten.

De wijkraad Kienehoef en de bewoners van de wijken Kienehoef, Catalijne en Kinderbos willen graag betrokken worden bij de verdere planvorming en het besluitvormingsproces. Ook willen zij graag inzicht in de mogelijke gevolgen voor hun woningen en leefomgeving.

Een bewoner riep op om vooral ook nuchter te beslissen en concrete actiepunten uit te voeren en goed onderscheid te blijven maken tussen 'wishfull thinking' en haalbare projectonderdelen. Er is ook behoefte aan referentieprojecten, zodat mensen ook in de praktijk kunnen zien hoe afkoppeling eruit ziet en ervaren wordt door de bewoners (Boxtel is genoemd).

Opgemerkt werd dat in de tekeningen het plan Dotterbloem onvoldoende duidelijk zichtbaar was. Er is daarnaast gesproken over de ultieme recreatieve uitwerking van alle plannen, waarbij zowel naar het zuiden als naar het noorden recreatieve waterverbindingen ontstaan en met roeiboten gevaren kan worden. Daarnaast was er behoefte aan een toelichting op de gebruikte begrippen zoals waterkwantiteit, waterkwaliteit et cetera.

Landschapspark de Neul

In het gebied de Neul hebben de sportvelden van VV Rhode nu al af en toe last van hoog water. De gemeenteraad heeft de wens uitgesproken de sportvelden te verplaatsen naar de Kienehoef. De benodigde financiële middelen zijn echter nog niet beschikbaar. Als de oude sportvelden beschikbaar komen kunnen ze worden gebruikt als evenemententerrein.

Los daarvan zijn er op korte termijn al kleinere aanpassingen denkbaar die het gebied aantrekkelijker maken en ruimte bieden voor waterbuffering. Te denken valt aan een stukje zwart Ooibos, camperplekken, een rondwandelpad, een Parkway / groene as, een cascade, een strandje,

(stads)wandelen langs het water en aanleg van spaarbekkens. Sint-Oedenrode heeft de kans om het eerste dorp te worden met een 'stadspark' met de uitstraling van Central Park.

De groepsdiscussie na de pauze levert een groot aantal tips en suggesties op die kunnen worden gebruikt bij de verdere uitwerking van de plannen zoals: meer natuur/zichtlijnen op de bolle akker aan de Noordkant, water koppelen aan jong en oud (rollator toegankelijkheid), natuurpark met zit/lig/wandelmogelijkheden, muziek/theaterfaciliteiten, aandacht voor de gevaarlijke oversteek van de Ollandseweg (fietstunnel?), pas op met al te grote evenementen, betrek de basisscholen en anderen, natuureducatie, arboretum in de Neul, stadscamping, maak een buis onder Ahrend door, maak een voortuin richting de Neul bij Ahrend, helofytenfilter, de Dommel stromen maken (vis), vlechthekken aanleggen, zaadmengsel Dotterbloem bloeit nog, creëer een hangplek voor ouderen en jeugd (soos), centumpark versterkt de levendigheid, creëer een jeugdvakantieplek c.q. een plek voor schoolsport, denk na over het aanzicht vanuit het dorp, skeelerroute, barbequeplekken, verbeter de waterhuishouding, verhoog de stuw (goed voor kanoërs), speel met de stuwen soms water voor de klimaatmolen soms voor de kanoërs, ruimte voor poelen en meer groen.

't Laar

't Laar is een gebied met de potentie om het visitekaartje van Sint-Oedenrode te worden met prachtig zichtlijnen richting de knoptoren. Op dit moment is het gebied een beetje verrommeld. Het is moeilijk toegankelijk en de A50 is een grote barrière richting de Dommelbeemden en de Moerkuilen. In de toekomstige inrichting is er meer ruimte voor groen, water, recreatie en wellicht enige woningbouw. De hogere delen in het gebied kennen nu nog een agrarisch gebruik. Eventuele toekomstige ontwikkelingen op die plaatsen is afhankelijk van de toekomstplannen van de betreffende agrariërs.

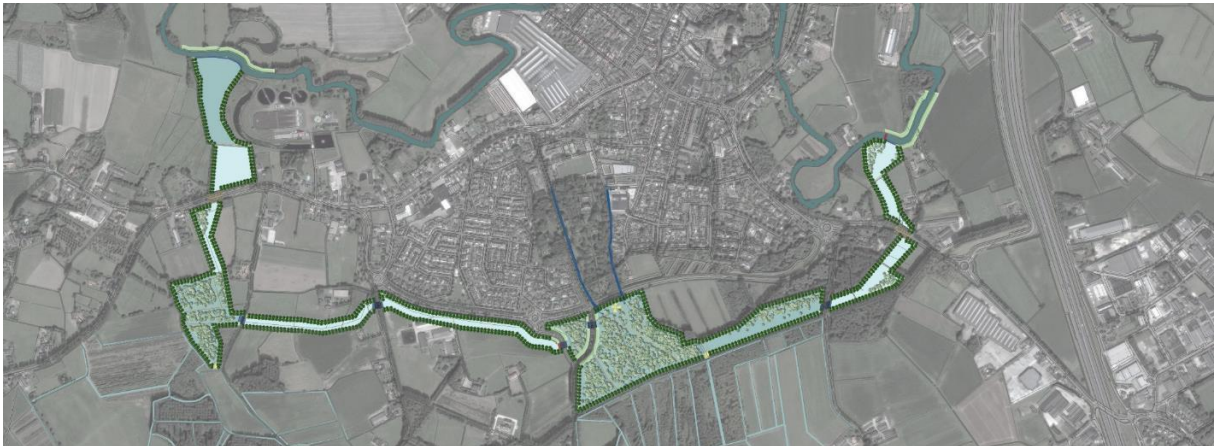
De voorstellen voor de korte termijn beperken zich vooral tot het 'eilandje' ten noorden van de Dommel. Het idee is om de dooie Dommelarm weer me te laten stromen. De kosten voor sanering van de waterbodembodem zijn hoog maar wel te overzien. Zo creëer je een echt eilandje, dat met een eenvoudig brug / trekpondje is te verbinden met de rest van het gebied. Op het eiland is ruimte voor (natuurlijk)parkeren t.b.v. de Knoptoren, beemden/hooilanden, levensbomen en wandelvoorzieningen.

Ook voorzien de plannen voor de korte termijn in verbreding van de onderdoorgang A50, zodat deze ook bruikbaar is voor wandelaars/fietsers in combinatie met verbindingen met de paden/routes aan de andere kant van de A50.

De groepsdiscussie na de pauze leidt tot een aantal vragen en aandachtspunten:

- Zijn er grenzen/regels waar de uitwerking aan moet voldoen? Antwoord: Er zijn van hogerhand geen specifieke ambities geformuleerd voor het gebied. Het is een vrijwillige invulling.
- Geef de Knoptoren een centrale plek in de uitwerking van de plannen.
- Zorg voor terugdringing van de verrommeling.
- Breng het stromend water terug in de dooie Dommelarm.
- Werk de plannen uit met respect voor de omgeving (bijvoorbeeld de bestaande boerderij t Laar Rijksmonument).
- Zorg voor een goede borging van de plannen bij de overgang naar Meierijstad.
- Verbetering van de recreatieve routes / verbindingen is een goed idee.
- Werk de woningbouw uit á la Haverleij of in de vorm van hoeves.
- Heb oog voor de ontwikkelingen qua regelgeving voor de Intensieve Veehouderij en de consequenties die dat heeft voor de bedrijven in het gebied.
- Richt de aandacht niet alleen op woningbouw als financiële drager maar kijk bijvoorbeeld ook naar de mogelijkheden voor toerisme (camping, B&B).

Zuidelijk Bypass

Als één van de eerste projecten is gekeken naar de mogelijkheden voor een zuidelijke bypass die kan worden gebruikt voor piekafvoer van overtollig water. Het is tevens de bedoeling dat water daar deels vast te kunnen houden, zodat het beschikbaar blijft voor droge periodes. De zuidelijke bypass is een alternatief voor het oorspronkelijke plan van waterschap de Dommel om de kades in Sint-Oedenrode te verhogen om droge voeten in de kern te kunnen waarborgen. Nader onderzoek en verkenning van de financiële mogelijkheden moet de haalbaarheid van de zuidelijke bypass nog bevestigen.

Na een korte toelichting over de inrichting komen de volgende aanvullingen uit de groepsdiscussie na de pauze:

- Het voorgestelde infiltratiegebied bevat een leemlaag. De infiltratie van water richting grondwater zeer beperkt zijn, wel is er de mogelijkheid van opslag van oppervlaktewater. Omdat het gaat om een beekdal met leemlagen is de vraag wie er behoefte heeft aan water. Dit moet beter inzichtelijk worden gemaakt.
- Zorg dat de inrichting van het gebied niet alleen werkend is voor de watergolf die eens in de 100 jaar voor komt maar richt het gebied vooral in voor de rest van de tijd.
- Er zijn zorgen over de waterkwaliteit van de Dommel bij pieken, waarbij veel riolen overstorten in het oppervlaktewater. Hoe wordt hier mee omgegaan? Water vanaf de afkoppeling is veel schoner en zou meer focus moeten krijgen.
- Maak bewuste keuze welke stukken je vernat. Het heeft duidelijke impact op het landschap als bomen te nat komen te staan en sterven.
- Maak gebruik van de cultuurhistorische relictten in o.a. Diependael. Door het huidige slechte onderhoud en beheer van Diependael zijn de oude rabatstructuren geheel dichtgegroeid. Maak deze open en gebruik deze voor waterafvoer en berging en maak goede afspraken over beheer en onderhoud.
- Hoeveel behoefte is er nog aan wandelen in dit gebied? Willen we hier ook focus op leggen en maak de combinatie met de oude wallenstructuur?

Peter Prins
PRINS Projectmanagement & Advies
06-25076888
peter@prinsprojectmanagement.nl